

VIRRRAN

varrelta

03/2021 PÄIJÄLÄN KYLÄLEHTI

10v.
2011-2021

sivu 9

*Leipää ja
sirkushuveja*

sivu 17

*Ralli-
info*

PÄIJÄLÄ
Kylä virran varrella

VIRRRAN varrelta

1. Pääkirjoitus ja sisältö
3. Riihigallerian avajaiset
4. Riihigallerian kahvion kesä
5. Luonnossa liikkuen Päijälässä ja Sysipatterin luontopolun vaiheet
6. Sysipatterin luontopolulla lastenlasten kanssa
7. Muhku hävisi taas pesäpallo-ottelunsa
9. Leipää ja sirkushuveja
11. Yhteislaulussa on voimaa
11. Päijälän pojat voittoon Ryttylä Openissa
12. Melontakesä 2021
13. Rukoushuoneen kesäjuhla
13. Pyhiinvaellus meloen
14. Tiekirkkokesä 2021
15. Mauri Anola-Pukkila on poissa
16. Risto ja Aino muistelevat
17. Ralli-info
18. Päijälän tapahtumat ja ”pakina”
19. Varmempaa sähköä
21. Syksy on säilönnän aikaa

5

Luonnossa Liikkuen Päijälässä -hankkeen vaiheet

21 Syksy on säilönnän aikaa

maallisen matkani vähintään loppuneljänneksellä ja edelleen monet mielenkiintoiset asiat ja mielestäni tärkeät hankkeet ovat joko kokonaan aloittamatta tai vasta vaiheessa. Miten käytän aikani loppumatkalla, mikä on viisasta tai edes mahdollista. Kuinka paljon voin siihen vaikuttaa tai onko viisasta edes yrittää vaikuttaa tai edes miettiä. Huominenhan voi tuoda eteen mitä tahansa. Eletään tätä päivää täysillä. Kyllä tuntee itsensä pieneksi ja voimattomaksi, vaikka takana on Luojan suomat vuosisadan mahtavimmat kesäilmat. Yksikin kylmä sateinen syysilma unohduttaa pitkän lämpimän hyvän jakson. Sellaisia me usein olemme, ainakin minä.

Olen kuitenkin sellaisen perimän saanut, että en myöskään osaa olla miettimättä tulevaa – olkoon se kuinka epävarma tai minkä pituinen tahansa – ja sen mahdollisuuksia sekä uhkia. Yritän katsoa eteenpäin enemmän kuin taaksepäin, siitä kuitenkin oppia ottaen. Ei sekään ole itsestään selvää eikä aina halua tai jaksa oppiakaan.

Mielessäni ja meneilläänkin on muutamia ”hankkeita”, joiden edistämistä haluaisin tavalla tai toisella tukea tai toteuttaa, niin omia kuin yhteisiäkin. Oma hanke liittyy maatilamme tulevaisuuteen. Siitä ehkä joskus myöhemmin toisissa yhteyksissä. Yhteisistä päällimmäisenä on rallin toteuttaminen 2.10. Koko kevät pohdittiin ja punnittiin osallistumisen mahdollisuuksia ja uhkia ja porukalla päädyimme siihen – korona huomioiden – että sen toteuttaminen kylän voimin on sittenkin enemmän mahdollisuus kuin uhka. Tuon päätöksen kanssa nyt eletään ja toisaalla lehdessä on siitä enemmän tietoa. Tule mukaan järjestämään, sinua tarvitaan – ota yhteyttä. Kylämme yhteiset ja kunkin yhdistyksen omat kehityshankkeet ovat mahdollistuneet taloudellisessa mielessä paljolti rallin tuomien tulojen avulla, mutta tärkein tekijä senkin takana on ollut vapaaehtoinen talkootyö, jota ELY-hankkeisiin on käytetty viimeisen 10 vuoden aikana kylällämme yli 10.000 tuntia. Luontopolku on nyt saanut lähtöpaikalleen uljaan laavun ja niin sekin hanke on lähes valmis. Melontareitti on tuonut kesän aikana kylälle satoja melojoita. Palaute on ollut positiivista ja kylämme tunnettavuus on lisääntynyt pitkin Etelä-Suomea. Kyläsuunnitelmamme ”Elinvoimainen Päijälä 2015-2025” hankkeet ja tavoitteet toteutuvat pala palalta.

Nyt olemme mielestäni siinä tilanteessa, että ensi vuoden aikana tulisi lähteä valmistelemaan kyläsuunnitelmamme päivittämistä vuosille 2025-35. Hankkeen käynnistäminen edellyttää kylän yhdistysten yksituumaisuutta asiasta ja tietysti kyläläisten aktiviteettia asian suhteen. Tällä kirjoituksella haluaisin käynnistää hankkeen tarkoituksellisuuden ja toteuttamisen edellyttämän pohdinnan kussakin yhdistyksessä.

Matkani jatkuu tässä ajassa, täällä kylällä perheeseen ja ystäviin tukeutuen ja omia ja yhteisiä hankkeita toteuttaen. Unohtamatta jokapäiväisiä tärkeitä ja vähemmän tärkeitä asioita tai sattumuksia. Kyllä yhteisen aamupalan nauttiminen vaimoni Ullan kanssa verannalla on se alkavan päivän kohokohta sisältäen Raamatun tekstin luvun ja rukouksen. Siitä saa uutta voimaa alkavalle päivälle. Ja kun tämä ajallinen matka kohdaltani päättyy, olen laittanut toivoni iankaikkisen matkan jatkumisen osalta Jeesuksen Kristuksen sovitusohjelmän ristillä.

Rukoilen Jumalan siunausta sinunkin elämäsi!

Hannu Lahtinen

Virran Varrelta - Päijälän kylälehti, 03/2021.

Virran Varrelta -toimituskunta: Hannu Lahtinen (päätoimittaja), Leena Bragge, Riitta Hellqvist, Marja Ikonen, Ulla Lahtinen, Risto Lehto, Mirka Lempiäinen, Risto Ojala, Terhi Ratalahti, Aino Ruokola, Merja Åkerlind

Julkaisijat: Päijälän kristillinen yhdistys, Päijälän seudun kyläyhdistys ja Mäkimaan Muhku

Lehden taitto: Mirka Lempiäinen

Painatus: Padasjoen kirjapaino. Painetaan 4 krt. vuodessa.

Yhteystiedot: Päijälän kristillisen yhdistyksen puheenjohtaja Hannu Lahtinen, 0500 304769, hannu.lahtinen@pajjala.fi

Päijälän seudun kyläyhdistyksen puheenjohtaja Leena Bragge 040 8326131, leenaobragge@gmail.com

Mäkimaan Muhku: Risto Lehto, rhlehto1@gmail.com

Kansikuva: Hutunkeittoa Päijälässä: Mäkimaan Muhku hävisi Västälän Voimalle jo hutunkeitossa. Tuomari Petteri Narvi valvoi, etteivät joukkueitten kapteenit Aino Lammi ja Matti Åkerlind käytä sääntöjenvastaisia otteita. Kuva: Merja Åkerlind

Pääkirjoitus

Arvoisa lukija!

Matkalla! Niin, olen elämäni matkalla – havahduin, kuin mietin tätä lehtemä pääkirjoituksen aihetta. Olen jostain tulossa, sen pystyn hahmottamaan, muistamaan ja jopa osittain dokumentoimaan, mutta se mihin olen menossa tai mitä edessäpäin on, onkin paljon vaikeampaa määrittää, ainakin tämän maallisen elämän osalta. Näyttää tai tuntuu jotenkin siltä, että epävarmuus tulevasta on lisääntynyt – vai onko sittenkään, vaikka erilaiset myrskyt maailmalta näyttävät lisääntyvän ja koronavirukset tuottavat uusia aaltoja toinen toisensa perään. Mielessä herää kysymys, kannattaako miettiäkään saati suunnitella tulevaa, kun ei siihen kuitenkaan voi vaikuttaa? Vai voisiko sittenkin osiltaan, myös loppumatkaan ja sen päämäärään. Niin ajalliseen kuin iankaikkiseenkin, kun/jos siihen usko!

Tämä matkalla-teema on noussut mieleeni monestakin syystä. Osittain siksi, että olemme rukoushuoneen raamattupiirissä tutkimassa Raamatun Ilmestyskirjaa, mutta myös siksi, että omasta iästäni johtuen tiedän, että olen

Kuvassa etualalla vasemmalta Eljas Liehun profiilin jälkeen: Lea Kivi, Matti Kuronen, Leena Kivipelto-Mattila, Tomas Byström, Tuula Lehtinen, Maria Laurikka ja Maisa Heiskanen. Sauli ja Minna Iso-Lähteenmäki tulivat vähän myöhässä eivätkä ehtineet kuvaan.

RIIHIGALLERIAN AVAJAISET

15.6.2021

Riihigallerian avajaiset pidettiin 15.6. gallerian oltua jo muutaman päivän avoinna yleisölle.

Eljas Liehun haitarilla soittama Kesäillan valssi aloitti hienon tilaisuuden Riihigallerian terassilla. Kuhmoisten kirjasto- ja kulttuuripalvelujen esimies ja näyttelyn kuraattori Marjo Soininen toivotti taiteilijat ja vieraat tervetulleiksi kohottamalla maljan Aino Ruokolan tekemällä raparperimehulla. Sivistystoimenjohtaja Pertti Terho esitteli paikalla olleet taiteilijat, jotka kertoivat lyhyesti töistään. Kaikki olivat onnellisia päästessään pitkältä ajalta taas koolle yhdessä ja pitivät Riihigalleriaa upeana paikkana töilleen.

Avajaisiin oli päässyt yhdeksän taiteilijaa 18:sta.

Marjo Soinisen mukaan kävijämäärä ei yltänyt ihan koronaa edeltäneen ajan tasalle, mutta kävijöitä oli kuitenkin tasaisesti; pelkästään juhannuksena heitä oli 80. Kesän kokonaiskävijämäärää ei ollut vielä ehditty laskea. Riihigallerian valvojana ja lipunmyyjänä toimi Rosa Holttinen.

Teksti ja kuva: Ulla Lahtinen

RIIHIGALLERIAN KAHVION KESÄ

Sinne johtaa kapea, mutkainen tie. Se on metsän keskellä, joen rannalla. Se on yksi kylämme helmistä. Sen ovat nähneet monet vierasmaalaiset, mutta eivät vielä kaikki oman kunnan asukkaat. Sinne voi eksyä vahingossa, mutta useimmat kuitenkin tulevat pitkienkin matkojen päästä joka vuosi uudelleen ja uudelleen, koska se on niin upea paikka. Lapin lumokaan ei voita Riihigallerian idyllistä tunnelmaa.

Keväällä rakennus näytti uniselta kuin juuri talven jälkeen herännyt karhuvaari. Viime vuoden koronatauon jälkeen pihassa oli kaksinverroin lakaisemattomia lehtiä. Muutama tuhat haravanvetoa ja polut aukenivat kävelykuntoon. Sisällä imuri lauloi pölyhuiskut heiluilivat. Taideteokset saivat arvoisensa paikat riihien seiniltä ja kylälaisten käsityöt leviteltiin kahvion puolelle myytäviksi.

Olin pari vuotta sitten ensimmäistä kertaa gallerian kahviossa parin viikon verran. En ole ennen oikein kokenut sellaista hommaa omakseni, mutta ainahan sitä voi kelkkansa kääntää. Tänä vuonna vietin monta viikkoa gallerialla kahvia keitellen. Paikan mystiikalla on oma vaikutuksensa viihtyvyyteen. Riihet ovat omalla tavallaan jännittäviä huoneita. Hämäryyttä ei saa pois kohdevaloilla. Hirret elävät omaa elämäänsä. Sateella katto ropisee kodikkaasti. Nurkissa on koloja, joissa voi selkeästi kuvitella riihitonttujen tai -hiirien asuvan. Harmikseni vanhaan takkaan ei saa turvallisuussyistä sytyttää tulta. Liekkien loiste tekisi hienon sävöyksen kokonaisuuteen.

Riihigallerialla on oma vakituinen kävijäkuntansa. He tulevat joka vuosi vain sen takia, että paikka on niin hieno. Rituaaliin kuuluu poiketa myös kahvilla. Tapana on ollut, että kahvilanpitäjät leipovat tarjoamansa herkut pääasiassa itse. Siinä kahvia juodessa voi katsella kylälaisten kädentaidon tuotteita ja ostaa lähtiessä mukaan jotain itselle muistoksi tai ystäville tuliaisiksi. Minulla on ollut ilo tavata mukavia uusia tuttavuuksia ja kertoa kylän asioista, vastata kysymyksiin ja jakaa esitteitä uudesta luontokohteistamme. Monet olivat kiinnostuneita rakennuksesta ja sen historiasta sekä taiteilija Suojoesta. Toisille hän oli tuttu menneisyydestä.

Tutut kävijät ovat oppineet, että ”rahalla saa ja hevosella pääsee”. Gallerian katvealueella ei korttimaksu tahdo onnistua. MobilePay oli käytössä muutaman kerran ja pankkisiirroilla oli mahdollista maksaa. Tainkoja tuli tehtyä, kun tyhjältä lompakosta löytyi joskus kymppi tai kaksi. Jos muutama lantti puuttui kahvin hinnasta, niin ei sitä niin tarkkaan laskettu. Pääasia oli, että molemmille osapuolille tuli hyvä mieli.

Määrä ei ole niin tärkeä kuin laatu. Palautelapuista muutama kommentti:

- Paikka on todella hieno. Kannattaisi tehdä enemmän tunnetuksi ja piirakka maistui.
- Kannatti käydä. Kauas on pitkä matka.
- Todella hyvät tarjoilut myös kahvion puolella. Ihania käsitöitä.
- Tosi hyvä! Sai minut iloiseksi! Tosi hyvä leipä! (lapsen piirroksia paperilla.)
- Kiitos! Tämä on kesän kohokohta.

Tänä kesänä Riihigallerian kahviossa ahkeroivat allekirjoittaneen lisäksi Maija, Tanja, Tiina-Maija ja Terttu. Lämmin kiitos teille jokaiselle myös kyläyhdistyksen puolesta.

Teksti ja kuva: Leena Bragge

Ensimmäiset viralliset vieraat vasta valmistuneella laavulla: Pirkanmaan Ely-keskuksen luontoyksikön työntekijät viettivät kehittämispäivää Kuhmoisissa; he mm. meloivat pätjän Pitkänveden melontareittiä ja tulivat tutustumaan Sysipatterin luontopolkuun ja nauttivat välipalaa uudella laavulla.

Elokuussa 2021 laavua ryhdytään kasaamaan luontopolun alkuun.

LUONNOSSA LIKKUEN PÄIJÄLÄSSÄ JA SYSIPATTERIN LUONTOPOLKU

-Rakentamisen eri vaiheet

2018 Kevät: Hakemuksen hyväksyntä PSKY:n johtokunnassa.

2018 Kesä: Polkuryhmän tapaamisia ja alkusuunnittelua. Maanomistajan lupa reitille. Kartan suunnittelu. Ideointia: polun vartha, rakenteita, infotaulu, penkit, pitkokset...

2018 Syksy: Tukihakemuksen suunnittelu, laatiminen: kustannusten ja talkootöiden arviointi. Hakemuksen kirjaaminen Hyrrään liitteineen; 10 kpl. Ohjausryhmän kokouksia.

2019 Kevät: Saatiin päätös tuesta. Suunnittelua ja ohjausryhmän kokouksia.

2020 Kevät: Luonnonssa liikkuen Päijälä oma FB-sivu ja instagram. Teemasisältöjen suunnittelu. Juttu Jämsän Seutu -lehteen. Teemasisältöjen valmistelu ja reitin suunnittelu yhdessä maanomistajan kanssa. Polun nauhoittaminen, opastaulujen paikoitus, laavun paikan määrittäminen ja merkkäminen Pirtillä. Ohjausryhmän tapaamisia.

2020 Kesä: Raivaustalkoita. Reitien rakentaminen: polun vahvistaminen. Heinäkuussa saapuivat pitkospuut sekä pöytä-penkit yhdistelmä ja erilliset penkit. Kyläkokouksen 18.7. yhteydessä järjestettiin tamppaustalkoot. Teemalliset sisällöt opastustauluihin (15 kpl) tehty ja taulut viety paikoilleen, samoin kartat. Opastaulujen tekstit

tehtiin talkootyönä – yht. 80 tuntia. Opastaulut laminoitiin. Juttu Kuhmoisten Sanomissa.

2020 Syksy: Syyskuussa pöytä+penkit (Kontiotuote) yhdistelmä ja erilliset penkit viety paikoilleen. Lokakuussa laavun pohjan valmistelu. Pitkospuiden paikkojen merkkäus ja mittaus. Pitkospuut (Lehtikuusi Oy) suon ylitykseen viety Sysipatterin vierelle/traktori.

2021 Kevät: Pitkospuiden vienti moottorikelkoilla pitkospuureitille. Pitkospuiden asentamista ja raivausta.

Kesä 2021: Pirtin vanhan puuc:n muuttaminen biokäymäläksi. Opastettu luontopolun kävely kesätorin yhteydessä 17.7. Laavun purku, paikalleen tuonti ja pystytys + traktorityö

Talkootöitä mennyt projektiin yhteensä 860 h

Traktorityöt 12 h + hallinnointi 30 h, sis. ensimmäisen maksuhakemuksen laatimisen.

Luontopolun suunnittelussa ja rakentamisessa on huomioitu kestävän kehityksen periaatteita.

*Teksti: PSKY:n sihteeri Marja Ikonen
Kuvat: Ulla Lahtinen ja Jouko Ikonen*

SYSIPATTERIN LUONTOPOLULLA *lastenlasten kanssa*

Sitä oli suunniteltu jo tovi. Mummi nolotti, ettei hän ollut koskaan käynyt Sysipatterilla, vaikka oli Päijälässä syntynyt. Niinpä eräänä kauniina heinäkuuisena päivänä pakkasimme eväät reppuun, ja lähdimme matkaan: mummi, pappa, tytär ja lapsenlapset, 7-vuotias Akseli ja 5-vuotias Siiri.

Polkua oli helppo kulkea jopa ”liikuntarajoitteisena” eli kepin kanssa. Tosin lasten vauhti oli melkoinen. Pysähdyimme kuitenkin jokaisen opastaulun ääreen ja joku aikuisista luki taulun sisällön. Ekaluokkalainen Akseli jaksoi aika hyvin kuunnella tekstit -ainakin aluksi, ja kommentoi ja ihmettelikin monta ihmeellistä asiaa. Siirin sijaan löysi mustikat ja juoksi niiden perässä suu mustana. Hän huomasi sentään, kun äiti noudatti yhden opastaulun kehotusta ja rupesi venyttelemään puun runkoa vasten: -Miksi äiti yrittää kaataa puuta?

Jääkausi ja sen aiheuttamat maastomuodostelmat saivat dinosaurusfani-Akselin huokaamaan: Täällä on varmaan silloin ollut mammutteja. Moinen asia ei ollut edes juolahtanut mieleemme, mutta ehkä se on mahdollista? Mammutteja muinaisessa Päijälässä?

Ja kyllä oli elämys kavuta Sysipatterin huipulle ja ihailla jylyä maisemia. Voiko tällaista tosiaan olla melkein keskellä kylää? Retken huippukohta oli muutenkin käsillä: eväät! Repussa oli kahvia, mehua, leipiä ja keksejä sekä karviaisia. Mutta voi ei! Mummi oli unohtanut kupit kotiin. Onneksi karviaiset olivat muovirasiassa, jota vuorotellen käytimme kahvimukina, hygienisesti eri laidoilta hörpäten.

Mutta matkaa oli jatkettava. Täytyy tunnustaa, että vuorelle kiipeäminen oli helpompaa kuin sieltä alas pääseminen. Metsätyypit ja erilaiset metsänhoitotavat eivät jaksaneet enää hirveästi kiinnostaa lapsia. Mutta ennen pitkospuuta löysimme suon keskellä hienon kumpareen, jossa oli palaneita kantoja. -Mitähän täällä on joskus tapahtunut? Ja sitten Akseli huomasi valtavan koppakuoriaisen, joka vilisti kiven alle piiloon. -Älä tallaa koppakuoriaista, kuului huuto. Sen jälkeen vastaan tuli pikkuruinen sammakon poikanen. Mutta Siiri viiletti jo pitkospuuta pitkin. -Siiri ei ikinä näe mitään, kun se juoksee niin kovaa, että eläimet pelästyy, selitti Akseli viisaasti.

Pitkospuut olivat vaikuttavat ja tukevat kepinkin kanssa kulkea. Suo tuoksui. Tuntui ihmeelliseltä, miten raskaat puut on saatu raahattua niin syvälle metsään. Sitten päädyimmekin jo hirvien valtatielle. Emme nähneet hirviä, pelkkiä papanoita. -Mistä hirvet tietää, että niillä on täällä tie?

Sitten ei ollutkaan enää pitkä matka autotielle, jonne pappa oli parkkeerannut auton -varmuuden vuoksi- jos

väsämme metsässä liikaa. -Kyllä me olisi jaksettu kävelä koko matka. Mutta kyytiä ei torjuttu.

-Mitä opitte tällä reissulla? lapsilta kysyttiin.

-Että muurahaisillakin on hautausmaa; että käärmeet ovat hyödyllisiä ja että kanerva on kanerva, luetteli Akseli.

-Mustikat on hyviä, oli Siirin oppi.

Teksti ja kuvat: Ulla Lahtinen, mummi

Pesäpallojoukkueille on harvoin selitetty sääntöjä niin tarkoin kuin tehtiin Mäkimaan Muhkun ja Västilän Voiman haasteottelussa heinäkuussa. Muhkun joukkue oli vaihtunut tyystin sitten edellisen pesäpallomatsin, sillä siitä oli kulunut reippaat 62 vuotta! Västilän Voima oli saanut vähän vajaan miehen ja -naisen joukkueensa kasaan vasta edellisenä iltana ja päättänyt yhdistää harjoitukset peliin.

Muhkulaisilla oli niskassaan paha tappio edellisestä pesäpallo-ottelusta. Toukokuussa 1959 Muhku hävisi Västilän kentällä Länkipohjan Vesalle juoksuin 30 -1. Voimalaiset taas mainitsivat ottaneensa suunnilleen samalla joukkueella rökälevoiton Eräjärven Urheilijoista kotikentällään vain muutama vuosi sitten.

Pelaajien ikäero kuvastaa pesäpalloilun riemua. Västilän nuorin pelaaja Tito Koskinen oli noin 12-vuotias. Muhkun Timo Konttilalle oli kertynyt noin 60 vuotta sitä enemmän.

Kuka nyt lyö?

Toripäivän haasteottelu syntyi Santasen Matin ideasta. Muhkun sihteeri Risto Lehto löysi kirjahyllystään Urheilun tietosanakirjan vuodelta 1957. Se sisälsi kentän mitat, jotka joukkueen kapteeni Matti Åkerlind toteutti Pirtin muhuraiselle ruohokentälle Kuhmoisten kunnalta lainatulla koneella. Sitä ei yleisölle kerrottu, toteutettiin ko miesten, naisten vai poikien kenttä – mitoista päätellen tuskin ainakaan miesten.

Tarvittiin myös lainaräpylöitä ja yhtenäisiä asuja ennen kuin pelaajat kokoontuivat kuuntelemaan tuomari Petteri Narvin peliohjeita. Hän kertasi sivurajat, palot ja laittomat. Kaikki eivät olleet niistä kuulleetkaan sitten koulun urheilutuntien, ja jotkut säännöt ovat muuttuneetkin.

Ulkopelipaikoista joukkueet näyttivät sopineen jotenkuten etukäteen mutta lyöntijärjestyksestä palaveroitiin vielä kotipesän reunalla, kun mitään pelinjohtajia tai komentoviuhkoja ei ollut. Eipä silti, pesä- ja laitatuomareistakin oli uupeloa ja vapaaehtoisilla kevyt kokemus merkkikielestä. Sihteeri Maija Narvi (o.s. Santanen) piti kevyttä pelipöytäkirjaa, vain kuolleet ja juoksut.

Tennisvälineillä

Muhku oli saanut kasaan 13 pelaajaa. Reilun pelin hengessä sovittiin, että isännät asettavat ulkokentälle vain kahdeksan henkeä, koska se määrä pelaajia tullut Västilästä. Lyömään pääsivät kaikki.

Petteri Narvin esityksestä päädyttiin puulaakisääntöihin, joitten mukaan matsi kestää 45 minuuttia ynnä vuoroparien tasoituksen. Aikaa riitti neljän vuoroparin otteluun. Osa pelaajista olisi toivonut taukoa, mutta nyt piti hellepäivän juomat nauttia pelin tuoksinassa, vaikkapa omaa lyöntivuoroa odottaessa.

Etukäteen oli sovittu, että pelissä käytetään tennispalloa ja leveälapaista tennismailaa. Normaalaa pesäpalloa olisi varmaan etsitty kentän reunan lepikoista kerta toisensa jälkeen. Vain Västilän Voiman lukkari Eero Uusitalo onnistui lyömään tennispallon takalaittomaksi viimeisessä vuoroparissa. Maastosta haeskeltiin ajoittain myös harhaheittopalloja.

Hutunkeittoa varten oli Muhkun puheenjohtaja Olli Lehto veistänyt uuden mailan. Sillä oli toinenkin tärkeä tehtävä: pelaajien nimikirjoitusten tallentaminen.

Muhku hävisi jo hutunkeitossa. Sama västiläläisten ylivoima jatkui ensimmäisestä vuoroparista lähtien. Sen päätteeksi vieraillo oli seitsemän juoksuja ja isännillä kaksi. Myöhemminkin västiläläiset onnistuivat luomaan useita ajolähtötilanteita, ja lopputulos oli heidän hyväkseen 11 - 5.

Kaatumisia, ei syöksyjä

Kentän reunoilla istunut ja seissyt yleisö kuuli, miten yksi ja toinen pelaaja valitti juoksuosuuden jälkeen lihastensa venähtäneen. Åkerlindin kaksoisveljekset Matti ja Martti kaatuivat miltei peräkkäin samassa paikassa; ykköstaipaleella oli kuulemma monttukohta.

Pesiin syöksymisiä ei tässä ottelussa nähty. Kun kärkkymienkin jäi vähin, ei palloa juurikaan kierrätetty lukkarin ja pesien välillä etenijöiden polttamiseksi.

Västilän Jari Uusitalo esitti useammankin kerran yhden pesäpallon hienouksista, näpylyönnin etukentälle. Sen turvin hän pääsi ”elävänä” ykköspesälle, vaikka ruohokenttä ei ole taatusti paras näpyalusta.

Päijäläläisillä oli varsinkin aluksi vaikeuksia napata tennispallo pysyvästi räpylään. Parhaiten siinä onnistuivat lukkari Pekka Tennilä ja koppari Timo Konttila, joka tuotti vastapuolelle monet haavat. ”Turhaan juoksin”, manaili Jari Uusitalo haavoituttuaan lähellä kotipesää.

Muhkulaisista ainakin Raimo Åkerlind esitti hienoja lyöntejä. Hän kunnostautui myös huutelijana sen verran, että jalkapallomatsissa olisi taatusti tullut keltainen kortti. Tuomari Petteri Narvi piti Raimon ja muut suunsoittajat järjestyksessä pillillä, puheilla ja vuosien Mestis-kokemuksella.

Ottelun jälkeen Narvi paljasti tuomaroineensa suunnilleen kaikilla Suomen merkittävillä kentillä. Pian hän jo kyseli, pääseekö taas ensi vuonna Päijälään. Ajatus lienee jäänyt muhimaan, vaikka Västilän Voiman edustajat kutsuivat palkintopytty käsissään muhkulaiset jalkapallon pariin jo samana päivänä.

Pelin jälkeen kaikui kyläyhdistyksen uusista ämyreistä voittajien kunniaksi Porilaisten marssi. Se kai korvasi perinteiset heit, jotka häviäjät ennen vanhaan huusivat voittajille.

Teksti ja kuvat: Merja Åkerlind, ex-pesäpallojuniori

Pekka Tennilä syöttää ja vierasjoukkueen lukkari Eero Uusitalo odottaa palloa vielä vähän alemmas.

Isäntäjoukkuetta valmistautumassa koitokseen: Martti Åkerlind (vas.), Tomi Forsblom, Airi Vahdersalo, Ilkka Lehto, Pekka Tennilä, Raimo Åkerlind, Timo Konttila, Matti Åkerlind, Tarja Lehto ja Vesa Sammal. Piilossa tai sivumalla ohjeita kuuntelivat Päivi Raskinen, Jaska Santanen ja Walteri Åkerlind.

Haasteen voittajia hymyilyttää: takana Eero Uusitalo (vas.), Leevi Tuominen, Manu Salomaa, Jari Uusitalo, Aino Lammi, Taina Antikainen, edessä Tito Koskinen (vas.) ja Pekka Heinä.

Timoti Riska puhalsi pitkän tovin saippuakuplia Päijälän kesätorilla.

Heinäkuista kesätoria vietettiin suloisessa suvisäässä. Myyjä ja asiakkaita riitti sopivasti pitkin päivää. Kahvit ja virvokkeet nautittiin turvallisesti ulkosalla.

Hattulainen Anu Kaartosalmi osti puutöitä sahalahtelaiselta Hannu Järviseltä, yhdeltä Päijälän torien vakiomyyjältä. Taustalla muun muassa Markus Jaskari, joka järjesti opastetun luontopolkukierroksen halukkaille kesätorin aikana.

Päijälän Kristillisen yhdistyksen lastenteltalla askarreltiin, tehtiin kasvomaalauksia ja puhallettiin pieniä ja isoja saippuakuplia.

Juhannuksena sillanpielessä saatiin kirjaimellisesti leipää ja sirkushuveja. Sirkuskoululainen Pauliina Koskinen jonglööri, Aino Ruokola myi puutarhansa tuotteita ja sotapoika Eljas Liehu musisoi. Pauliinan isoisältä Reijo Koskiselta sai ostaa perinteiset juhannusvihdat -kuten aina.

LEIPÄÄ JA SIRKUSHUVEJA

Tunnelmia kesätorilta ja sillanpielestä

Lauantaitori sillan pielessä toimi tänäkin kesänä lähiseudun ihmisten kokoontumispaikkana -kiitos Seppo ja Leena Helanderin, jotka lainaavat aina tonttiaan kylän yhteiseksi iloksi.

Paitsi ajatustenvaihtoa ja maailmanparannusta sieltä sai kahvin kanssa suolaista ja makeaa. Sai ostaa mm. kasvimaan tuotteita, kaurahiutaleita, leivonnaisia, vihtoja, kirppistava-
raa, hunajaa, puutöitä. Saatiin nauttia jopa musiikista ja jonglöörauksesta.

Aukeaman kuvat ja tekstit: Merja Åkerlind ja Ulla Lahtinen

Kuvassa Ari Kajanderia säestämässä Päijälässä, Eljas Liehu, Kimmo ja Päivi Malin ja Heikki Åkerlind.

Alla kuvassa musiikinopettajat Sari Sakki Nastolasta ja Juha Saarinen

YHTEISLAULUSSA ON VOIMAA

Noin 75 ihmistä noudatti Kajanderien kutsua kokoontua viihdekonserttiin Hahmajärven entiselle koululle. ”Muistatko muinoin” -konsertti oli jo sarjansa neljäs.

Musiikinopettajat Sari Sakki Nastolasta ja Juha Saarinen Asikkalasta houkuttelivat yleisöä laulamaan kanssaan vanhoja koululauluja ja iskelmiä.

Ari Kajander on käyttänyt leikkimielisesti rehtorin titteliä ostettuaan entisen maatalon, kyläkoulun ja Espoon kesäsiirtolan. Puoliso Kaija on mieluummin keittäjä kuin rehtorska.

Ari Kajander oli laulattajana myös jo perinteiseksi käyneessä yhteislaulutilaisuudessa Päijälässä, tällä kertaa Pirtillä. Säestyksestä vastasivat Eljas Liehu, Kimmo ja Päivi Malin ja Heikki Åkerlind.

Teksti: Merja Åkerlind, kuvat: Saini Åkerlind (Päijälän tapahtuma) ja Merja Åkerlind (Hahmajärvi)

PÄIJÄLÄN POJAT VOITTOON RYTTYLÄ OPENISSA

Taivaalta suorastaan putosi vettä niillä hetkillä, kun 29. Ryttylä Openin piti alkaa lauantaina 14.8. Pihagolf-tapahtuman isäntä Matti Santanen lohdutteli 12:ta osanottajaa ja katsojia sillä, että kilometrin päässä aurinko paistaa pilvettömältä taivaalta.

Se kilometri oli mitattu maasta ylöspäin! Kohta pahimmat pilvet väistyivät niin, että Ryttylä Open voitiin pelata hyvässä säässä niin kuin tapana on ollut.

Teksti ja kuvat: Merja Åkerlind

Kun tasoitukset otettiin huomioon, kärkeen kiilasi toinen ex-päijäläläinen ja nykytamperelainen Jouko Järvinen. Kuvassa hän puttaa golfkeskuksen ainoalla viheriöllä, ja lyöntejä kirjaa Liisa Santanen.

Vähiten lyöntejä yhdeksällä väylällä käytti Martti Åkerlind. Hän sai kiertopalkinnon haltuunsa kolmannen kerran.

MELONTAKESÄ 2021

Jos viime kesänä melontareitin valmistuttua ja markkinoinnin lähdettyä käyntiin melonnan suosio lähti nousuun, niin tänä kesänä se melkein tuplaantui. Virallisia lukuja ei vielä uskalla julkistaa. Kaunis kuuma kesä oli varmaan yksi syy, koronaviruksen aiheuttama kotimaan matkailubuumi toinen - ja varmaan myös melontareitin markkinoinnin hyväksi tehty työ sai ihmiset löytämään Pitkäveden melontareitin. Joillakin oli omat kanootit, mutta niin Liipan kuin Tuomaalan tilankin kanootit ja kajakit olivat kovassa käytössä. Myös kuljetuspalvelu sai paljon kiitosta.

Liippa teki neljä opastettua Pitkäveden reitin retkeä ja viisi lyhyempää/iltamelontaa Pitkällävedellä; uusi tutustumiskohde oli myös Saaresjärvi, josta pääsee kauniita reittejä pitkin Pitkäjärvelle, josta Pitkäveden melontareitti alkaa.

Melonnasta voisi sanoa, ettei mitään uutta auringon alla. Vanhassa vuodelta 1935 olevasta Kanoottikirjasta (Laukka-Kalari) voi lukea:

”Retkeilymelonnan omalaatuista viehätystä on vaikea kuvata.

Jo kanoottiin istuuduttaessa viriää melamiehen mieleen aito retkeilytunnelma, johon kohta alkutaipaleelta liittyy innostus, huolettomuus ja matkanteon vaivattomuus. Melamies kerkiää verkkaan lipuvassa kanootissaan tosiaan käyttää kaikkia aistejaan, hänellä on tarpeeksi aikaa nähdä ja tajuta kesäisen luonnon rikkauudet: ohilipuvat maisemat, aamunkoitot ja iltaruskot, saloseutujen tuoksut ja äänet.”

Teksti: Ulla Lahtinen
Melontakuva: Sanna Ruokola

Kuva 2. Kanoottirehijöitä viime vuosisadalta senaikaisissa retkeilyvuosissa. Aug. Hanssonin Kanoottikirjasta, ilm. v. 1890.

MELONNAN LYHYT HISTORIA

Melonnan historia ulottuu kauas ajan hämääriin. Ravinnon hankkimisen ja liikumisen tarve sekä ihmisen uteliaisuus, kokeilunhalu ja kekseliäisyys ovat tuotaneet lukuisia erilaisiin vesistöihin soveltuvia ja teknisesti varsin erityyppisiä aluksia. Nykyaikaisen melontaharrastuksen peruskivet, kajakki ja avokanootti, ovat inuiittien ja intiaanien vuosisatojen kehitystyön tulosta. Suomessakin melottiin jo kivikaudella yksipuusia ruuhia eli haapioita yksilapaisilla meloilla.

Melontaharrastus alkoi maassamme runsaat sata vuotta sitten. Helsingin Soutuklubilla oli melontaa ja kilpailuja jo 1880-luvun lopulla ja Mustialan maamiesopistossa rakennettiin kangaskanootteja 1884. Maamme ensimmäinen melontaseura Helsingfors Kanotklubb perustettiin 1925 ja melonnan keskusjärjestö Suomen Kanoottiliitto (SKaL) 1932. Vuonna 2011 Suomen Kanoottiliitto ja Suomen Soutuliitto yhdistyivät, perustettiin Suomen Melonta- ja Soutuliitto ry.

Lähde: Suomen melonta- ja soutuliitto ry.

Toiminnanjohtaja Mika Tuovinen ripusti pyykkinarulle puheensa aiheen kuusi ällää, L-alkuiset sanat.

MIKA TUOVINEN PÄÄPUHUJANA RUKOUSHUONEEN KESÄJUHLASSA

Päijälän kesäjuhla aloitti sunnuntaina Rukoushuoneen 110. vuoden. Aluksi oli messu toimittajana Kuhmoisien seurakuntapastori Anne Pettersson. Hän saarnasi päivän aiheesta Totuus ja harha, jossa hänen lähtökohtana oli P.J. Hannikaisen sanoittama ja säveltämä lastenlaulu 'Nytpä tahdon olla ma pienen mökin laittaja'. Kanttorina toimi Padasjoen kanttori Lauri Palo. Kesäjuhlilla oli osallistujia salin täydeltä, osa Etelä-Suomesta tulleita.

Juhla jatkui lounaan jälkeen. Kristillisen yhdistyksen puheenjohtaja Hannu Lahtinen kertoi yhdistyksen synnystä ja tarkoituksesta. Mission Europan toiminnanjohtaja Mika Tuovinen oli käynyt Päijälän kesäjuhlilla edellisen kerran yli 10 vuotta sitten. Silloin sää oli toisenlainen, joten hänellä oli ollut rekvisiittana sateenvarjo. Nyt pyykkinaru, jolle hän ripusti puheensa aikana kuusi L-alkuisia sanaa. Ne kertoivat Jumalan pelastussuunnitelmasta: Luominen, Lankeemus, Lupaukset, Lunastus, Lähetys ja Lepo. Päätöshartauden

piti Anne Pettersson, ja sen lopuksi laulettiin Petterssonin 10 sukupolven takaisen isoisan Abraham Achreniuksen 1756 kirjoittama virsi 390. Se liittyi päivän evankeliumiin.

Teksti ja kuva: Risto Ojala

PYHIINVAELLUS MELOEN VEHKAJÄRVELTÄ PÄIJÄLÄÄN

Syksyisten ilmojen jälkeen 29.8. sunnuntaiamu auki aurinkoisena ja lämpimänä, mikä lupaili melomisen onnistumista Vehkajärvellä pidetyn messun jälkeen. Kävelimme ensin Mattilantietä Touhulan rantaan, jossa kajakit jo odottivat meitä Päivi Korhosen kanssa. Kymmenen kajakin saaminen veteen, turvallisuusasioiden kertaaminen ja muut säädöt veivät aikaa, mutta hyvin pääsimme matkaan Päivin johdolla. Hän oli lupautunut oppaaksi melontareitille meille 14:lle innokkaalle pyhiinvaeltajalle.

Kaikki melojat olivat aikaisemminkin meloneet, toiset enemmän toiset vähemmän. Ensimmäisenä oli Pajulanjärvi, jossa suuntasimme Kivisalmeen. Siellä meillä oli ensimmäinen murkinatauko ja pieni hartaus pyhiinvaelluksen tapaan. Seuraava etappi olikin parin kilometrin päässä oleva Kutukallio, jossa meitä odotti valmiit makkaratulet ja mehutarjoilu. Timo (Taival) oli veneellä tuonut kaikki ”vermeet” upealle kalliolle, jossa hän myös kertoi sen kallion merkityksestä lapsuudessa. Emme voineet jäädä päivälevolle sinne kallionkoloon, vaikka lämmin ilma siihen kovasti houkutteli.

Sieltä ei ollutkaan enää kuin kolmisen kilometriä

Tuomaalan rantaan. Lopussa matkanteko tuntui sujuvan vielä paremmin ja kiersimme Juurakkosalmen kautta päätepisteeseemme. Oli kiitollinen olo, kun selvisimme turvallisesti kuivalle maalle ilman mitään haaveria. Pari kilometriä kävelyä tuntui hyvältä n. kymmenen kilometrin kajakissa istumisen jälkeen. Rukoushuoneella odotti Elvin laittamat hyvät kahvit ja Saulin pitämä iltahartaus. Sydäimestä nousi suuri kiitos Taivaan Isälle kaikesta kokemasta ja näkemästä.

Rukouksiin oli vastattu!

Teksti ja kuva: Terhi Ratalahti

TIEKIRKKOKESÄ 2021 PÄIJÄLÄSSÄ

Kaunis hellekesä on tiekirkon osalta jo historiaa. Tämä oli Päijälän Rukoushuoneen 9. tiekirkkokesä ja 8. näyttelykesä. 8 vuotta sitten kun päätimme liittää Rukoushuoneen taiteen ystävien kohteeksi kylällämme Riihigallerian lisäksi, idea oli antaa kylän omille tai täältä lähtöisin oleville taiteilijoille mahdollisuus asettaa töitensä näytteille. Olemme toivoneet myös töiden välittävän kristillistä sanomaa.

Tämän kesän näytteilleasettajat Maija Saarijärvi ja Ulla Lahtinen täyttivät näyttelyllään ”Sydäimestä käsin” vahvasti molemmat toiveet. Miten kauniisti ja puhuttelevasti heidän työnsä, Maijan taidokkaat ikonit ja Ullan naivistisen kauniit tilkkutyöt sopivatkaan Rukoushuoneen tiloihin! Kahvila kotoisine tarjottavineen oli virkistävä keidas hellekesän kulkijoille.

Hyvin monet tiekirkon reilusta 300 kävijästä tulivat Riihigalleriasta, josta heitä oli ohjeistettu. Osa tupsahti ohi ajaessaan ja huomattuaan kahvila- ja näyttelykyltit. Oli ilo lukea ihanien ja taitavien tiekirkkopäivystäjien

kommentteja kävijöiden mielenkiinnon kohteista näyttelyyn ja tiekirkkoon liittyen: ”onpa tällä kylällä taiteellista ja aikaansaavaa väkeä”, ”täällä on niin rauhallista – sellainen pyhyyden tuntu”. Kylään ja sen nähtävyyksiin tutustumaan toivat myös juuret, joko oma lapsuus oli vietetty Päijälässä, vanhemmat tai isovanhemmat olivat täältä kotoisin. Kylän ja Rukoushuoneen historia kiinnosti monia: kuva-albumeita tutkittiin ahkerasti. Monet mielenkiintoiset keskustelut ja muistelot käytiin vieraiden ja päivystäjien kesken.

Lämpimät kiitokset kävijöille ja erityisesti vapaaehtoisille tiekirkkopäivystäjille, taitaville leipojille ja kauniiden kukka-asetelmien tekijöille; työnne ei ollut turhaa! Uutta tiekirkkokesää ja näyttelyä odotellessa ”saakoon rakkaus Jumalan meitä jokaista sylissä kantaa.”

Teksti: Tiekirkkovastaava Riitta Hellqvist
(Haastattelu)kuva: Risto Ojala
Tilkkutyökuva: Ulla Lahtinen

Kuvassa Anita Ojala haastattelee tiekirkon taiteilijoita, Maija Saarijärveä (oik.) ja Ulla Lahtista.

MAURI ANOLA-PUKKILA ON POISSA

Jälleen kylämme yksi keskeinen asukas on poistunut keskuudestamme, kun Maurin sydän löi viimeisen lyöntinsä vaimonsa Annelin käsivarsille. He ovat asuneet viimeiset vuodet kirkonkylän asunnossaan sairauksien vuoksi. Melkein kaikki päijäläläiset kuitenkin tunsivat heidät heidän asuessaan täällä Päijälässä eläkepäiviään.

Mauri oli monipuolinen ihminen. Hän rakenteli ja nikkaroi. Hän oli musikaalinen ja soitteli mm. haitaria, oli kyläyhdistyksen näytelmissä niinkuin myös Anneli lauloi. Hänet valittiin kyläyhdistyksen puheenjohtajaksi 2001-04 ollen siinä siten yhden kauden. Mauri maalaili mm. Pirtin ikkunapuitteita. Jokaisen puheenjohtajan osaksi tulee aina jokin kunnostustehtävä yhdistyksessä. Hän luki monenlaisia kirjallisuutta, jossa hän parhaiten viihtyi perimäisten kysymysten äärellä. Talvella Mauri harrasti hiihtoa ja sulan maan aikoina kuntokävelyä.

Mauri oli sosiaalinen luonne ja tuli toimeen kaikkien ihmisten kanssa.

Muuttaessaan kirkonkylän asuntoonsa pari vuotta sitten Anola-Pukkilat lahjoittivat pianonsa Päijälän kyläyhdistykselle, joka otti sen vastaan kiittollisuudella.

Oltuaan aikansa Vehkajärven Osuuskaupan myymälänhoitajina on heillä hautapaikka Vehkajärven hautausmaassa, jossa lepää heidän ainoa poikansa Leo. Leon tyttären perheen kautta suku jatkuu.

Anneli-vaimo on ollut nuoresta asti reuman vuoksi liikuntarajoitteinen, joten Mauri on myös ollut hänelle omaishoitajana.

Me kyläläiset lähetämme kiitollisina Maurin hänen iäisyysmatkalleen. Hän antoi tärkeän osa eläkepäivistään myös Päijälän kylän hyväksi. Viekkäämmestelun kukat hänen haudalleen. Ja ennenkaikkea lohduttakoon Annelia hyvät muistot ja ystävien tuki jäätyään yksin asumaan tähän koronaiseen maailmaan.

Vaimo Anneli kiittää kaikkia kyläläisiä osanotosta ja muistamisista.

Muistosanat kirjoitti Aino Ruokola

MAURIN MUISTOLLE

*Elämä on seikkailu,
joka kestää jokaisella oman aikansa.
Yhteiset muistot tallentuvat sydämiimme.*

Kaksi tarinaa samasta aiheesta. Ainakin toinen on tosi.

Päijälästä Vinkiälle tultaessa noin sata metriä kuntien rajalta Oriveden puolella on Mäkimaalle ominainen mäennyppylä.

Sitä nimitettiin vielä pitkälle 1960-70-luvulla Postimäeksi. Syystä, että Oriveden suunnasta Päijälään asti postia kuljettava liikennöitsijä J. Kuoppala halusi pysähtyä sodanjälkeisen kaluston kunnosta johtuen vain mäkien päällä. Aluksi linjaa ajoi Hasala, jolta Kuoppala ensimmäisen ”sekajunansa” osti. Se oli lavalla varustettu auto, jossa oli henkilökuljetuksia varten hytti. Ensimmäiseen sellaiseen mahtui istumaan vajaa parikymmentä henkeä. Toinen syy Mäkimaan pysähtymispaikan valintaan oli, että Postimäeltä oli lyhyt matka metsäpolkua pitkin Iivari Parviaisen talolle, joka toimi alueen postin jakelu- ja lähettämisaikkana. ”Postitoimisto” siirtyi myöhemmin Parviaisten muutettua Puhariin Arvi Lehdolle.

Heimo Parviainen oli nuoresta lähtien näppärä käsitään kaikin puolin. Aikuisiän ammattinaan olivat maalarin työt. Hän oli jo ennen sotia valmistanut Postimäelle puhelinpylvääseen kiinnitetyn lautaisen kilven, johon oli siististi tekstattu mustin, punareunaisin suurin kirjaimin MÄKIMAA.

Kun Helsingissä järjestettiin olympiakisat 1952 haluttiin Suomea esitellä kaikin puolin myönteisessä valossa. Silloisen tielaitoksen edustaja, kukahan hän mahtoi ol-

lakaan, totesi Mäkimaa-kilven kaiketi pilaavan Suomen maineen sivistysmaana ja käski poistamaan tuon kauhistuksen.

Mäkimaan postin jakelu tapahtui tuolloin kotini kautta ja tuo kilpilauta tuotiin meille. Allekirjoittanut sen sitten käytti mäki-autonsa rakenteluun tarveaineiden puutteessa, ymmärtämättä sen arvokkuutta tienpitäjän edustajaa paremmin. Kulttuurijääne katosi näin kunniaattomasti.

Vuosia myöhemmin Mäkimaa-kilven hyljeksimisestä Yhdysvaltain presidentti Ford oli tulossa valtiovierailulle Suomeen. Kuten ennen Helsingin Olympialaisia nytkin tarkistettiin tievarsien näkymiä. Juuri ennen vieraan matkaa tiettyä reittiä Suomen valtion virkamies kiersi vielä varmistamassa, että kaikki olisi näyttelykunnossa. Erään mökin pihassa hän huomasi vähän köyhän näköistä pyykkiä narulla kuivamassa. Hän poikkesi taloon ja kertoi pihalta löytyneelle isännälle: ”Kun se presidentti Ford kuljetetaan huomenna tästä ohitse, niin olisi hyvä jos poistaisitte tuon pyykin tuosta narulta!” Isäntä tuumasi, että kyllä siitä pitää emännänkin kanssa keskustella. Hän meni sisälle, palasi hetken kuluttua takaisin ja kertoi virkailijalle: ”Myö eukon kanssa tuumattiin ja päätettiin, että antaapi pyykin olla narulla. Jos viep, niin viep”.

Teksti: Risto Lehto

Pekan kanssa ongella n. v. -44.

Olimme ehkä 7-vuotiaita. Sodan päätyttyä asuin Kotirannan Lehtimäessä ja Pekka Pitkänveden rannalla Rantalassa eli Peltosella. Olimme lähinaapureita, joita yhdisti metsäpolku.

Eräänä päivänä olin taas käymässä Peltosella. Olimme rannassa ja Pekka oli ongella. Oli tuulinen päivä ja kova aallokko. Pekalla oli sentin mittainen kasiaisen pätkä ongenkourussa. Pekka kysäisi, että voisikohan näin pienellä syötillä saada kalaa. - Vastasin siihen, että juu, kyllä voi.

- No tiedätkö, että joku olisi saanut.

- Juu ainakin Taipaleen Eero viivottimen mittaisen...

Hetken päästä koho upposi ja oli viedä Pekan aaltoihiin. Yhdessä vedettiin onki rantaan ja koukussa oli puolen metrin lahna – tai ainakin se siltä näytti.

Rannalla oli pieni punttu, johon kala nostettiin. Sitten lähdettiin raahaamaan punttua mäkeä ylös kotiin päin.

- Näytetään Aarne-enolle mitä me saatiin, sanoi Pekka.

Siellä ei ollut silloin muuta perhettä kotona.

Kun kalaa oli hetken ihasteltu, niin käski Aarne viemään kalan takaisin rantaan, jossa se sitten perattaisi. Punttu oli vähän helpompi viedä mäkeä alas kuin tuoda ylös päin.

Olin hyvilläni, että Pekan onkeen tarttui niin iso kala, koska se Eeron kalansaalis oli minulta pelkkää mielikuvitusta vain rohkaistakseni onkimiestä. Sitä jujua en enää halunnut oikaista.

Pekan vanhemmat olivat Lyyli o.s. Peltonen ja Niilo Helander. Perhe muutti pian sodan jälkeen Laukaaseen, emmekä enää tavanneet.

Tämä kalajuttu on tosi!

Teksti: Aino Ruokola

RALLI-INFO

MM-rallin Suomen osakilpailu ajetaan vuoden tauon jälkeen Päijälän teillä 2.10.2021

Päijälän perinteinen erikoiskoe toteutuu tämän hetken tiedon perusteella yleisötapahtumana lauantaina 2.10. Koska koronavirusepidemian takia vaakakupissa on oma ja läheisten terveys -yleinen turvallisuus ja huoli joka-päiväisten liikkumismahdollisuuksien rajoittamisesta - on rallin toteuttaminen haasteellisempää kuin normaaleissa oloissa. Tätä kirjoittaessani 2.10 on vielä avoinna pandemian edellyttämät mahdolliset rajoitukset rallin aikana (Suomen hallituksen, FIA:n ja WRC Promootorin linjaukset), mutta ralli joka tapauksessa suomalaisen järjestäjän AKK-Sports Oy:n mukaan toteutuu joko yleisön kanssa tai ilman. Odotusarvo kuitenkin on, että yleisö pääsee virallisestikin mukaan ja rallin valmistelut ovat myös meillä täällä Päijälässä hyvässä vauhdissa.

Rallin pääsponsorin julkistettiin eilen ja sen myötä rallin nimi tästä eteenpäin on ”Secto Automotive Rally Finland”, joskin logossa ”Secto Rally Finland”.

Tämän vuoden tapahtuma on Suomen MM-rallin 70. ralli, juhlaralli. Saamme olla tyytyväisiä ja osittain ylpeitäkin, että Päijälän erikoiskoetta arvostetaan niin paljon, että meidät otettiin mukaan tähän lyhennettyyn juhlaralliin ja että erikoiskoe sijoitettiin lauantapäivään toivomustemme mukaan.

Tärkeitä tietoja ja huomioitavia asioita kylämme ja sen ympäristön asukkaille:

Rallireitti: Päijäläntie – kylä – Sappeentie – Liehantie

- tiet suljettuna lauantaina 2.10 klo 6.14 – arviolta klo 19.00
- ilmoitustaulut sulkualueista ja -ajoista asennetaan teille 17-18.9, joista ilmenee tiekohtaisesti sulkualueet
- MM-sarjat ajaa reitin kaksi kertaa, ensimmäisen auton lähtöajat ovat 9.14 ja 16.14
- MM-sarjojen välissä ajetaan vetomiesluokka

Tutustumisajat reittiin:

- MM-sarjat keskiviikko 29.9 klo 8.15 – 14.00
- Vetomiesluokka perjantaina 1.10 (koko päivän)

Katselualueiden ja kulkureittien rakentaminen alkaa 6.9.- viikolla ja jatkuu aina 2.10 saakka. Purku rallia seuraavan viikon alkupäivinä.

Asukkaiden kulkuluvat suljetuilla alueilla olevien kiinteistöjen omistajille jaetaan pääsääntöisesti kirjeitse parin viikon päästä.

Rallitiet lanataan välittömästi rallin päättymisen ja

yleisön poistumisen jälkeen. Tarvittaessa teiden soritusta tehdään muutaman päivän aikana.

Päijälän erikoiskokeen järjestäjänä toimivat Päijälän kylän yhdistykset yhteisvastuullisesti (Päijälän seudun Kyläyhdistys, Päijälän Seudun Metsäystseura, Päijälän Kristillinen yhdistys ja Mäkimaan Muhku). Yhdistykset ovat tehneet Oriveden Seudun Urheiluautoilijoiden kanssa yhteistyösopimuksen rallin teknisen osan hoitamisesta (lähettäminen, ajanotto, ek-päälliköt jne). Kylän yhdistykset vastaavat mm. rakentamisesta ja purkamisesta sekä järjestysmiesten, sulkukenkilöstön, lipunmyyjien ja liikenteen ohjauksen tarvittavan henkilöstön hankinnasta tapahtumapäivälle. Lisäksi yhdistykset hoitavat rallivieraiden palvelut niin myyntipisteissä kuin koko tapahtuma-alueella. Henkilöstön tarve rallipäivänä on kaiken kaikkiaan noin 250-270 henkeä.

Koko hanke toteutetaan kylällä talkooperiaatteella. Myös maanomistajat ovat antaneet maansa ralliorganisaation käyttöön veloitusetta. Rallin mahdollinen tuotto jaetaan yhdistysten välisen sopimuksen mukaisesti lyhentämättömänä yhdistyksille oman toiminnan tukemiseen ja kylän yhteisten kehityshankkeiden toteuttamiseen. Näin olemme toimineet vuosia ja sen myötä ralli on ollut mahdollistamassa niin yhdistysten omia kuin kylän yhteisiä hankkeita. Kiitos kaikille teille, jotka olette omalla talkoapanoksella olleet aiempina vuosina tukemassa Päijälän elinvoimaisuuden kasvua.

Nyt ollaan taas siinä tilanteessa, että teidän talkoapanostanne tarvitaan. Tilanne juuri tänään tältä osilta on se, että eri tehtäviin on ilmoittautunut mukavasti porukkaa – kiitos jokaiselle ilmoittautuneelle - mutta vielä tarvitaan lisää. Paikkoja on vielä rajatusti tarjolla järjestysmiehiksi, sulkukenkilöiksi tienvarteen, rakennusporukoihin, liikenteenohjaajiksi, lipunmyyntiin ja myyntipisteisiin teltoille. Ota rohkeasti yhteyttä Marja Ikoseen, Mika Liehuun tai allekirjoittajaan, niin pääset kokemaan yhteisöllisyyttä ja yhteistä ponnistelua kylämme tulevaisuuden hyväksi ja samalla tutustumaan kylämme porukkaan. Varmaa ei ole, että seuraavaa vastaavankokoista tilaisuutta enää jatkossa tulee.

Hannu Lahtinen, rallikoordinaattori, Päijälä, p. 0500 304 769

PÄIJÄLÄN TAPAHTUMAT

Tapahtumakalenteri koronavarauxsin

La 11.9. klo 13 Kirjapiiri Pirtillä; Eino Säisä, Kukkivat roudan maat

La 18.9 klo 9-13 Syystori Pirtillä

To 23.9. klo 18 Raamattupiiri Rukoushuoneella (parillisten viikkojen torstaisin)

La 2.10. Rally Finland, Päijälän erikoiskoe

Ti 5.10. klo 13 Kirjapiiri Pirtillä; Ritva Hellsten, Raija

La 9.10 klo 13 Kulttuuripäivä Pirtillä

Su 10.10. klo13 Elojuhla ja myyjäiset Rukoushuoneella; myydään huutokaupalla syksyn satoa

La 30.10. klo 14 Lähetystilaisuus Rukoushuoneella: Juha ja Elina Lind kertovat työstään Nepalissa. Musiikista vastaa Salla Harjunen

La 6.11. klo 12 Muhkun kekrijuoksu Mäkimaassa

Ti 9.11. klo 13 Kirjapiiri Pirtillä; Raija Siekinen, Kalliisti ostetut päivät

La 27.11. Joulun avaus Päijälässä

Klo 9-11 Joulutori Pirtillä

Klo 18 Rukoushuoneella Kauneimmat joululaulut ja kylän jouluvalojen sytytys

”PÄIJÄLÄSSÄ EI KOSKAAN TAPAHDU MITÄÄN” - PAKINA

- Ihan kuin tuo olisi hälytysajoneuvon ääni. Vai kuuluuko se televisiosta.
- Ei telkkarista mitään ulinaa kuulu.
- Mitähän on tapahtunut. Olisko metsäpalo, kun on ollut niin kuivaa.
- Ei täällä missään pala. Ei ainakaan savua näy.
- No nyt näkyy ikkunasta jo siniset valotkin, mutta on niin hämärää, ettei näe, mikä auto tuo on. Ei se ainakaan paloauto ole.
- Niin ja silloin kuuluisi toinenkin ääni, kun niitä tulee kaksi peräkkäin.
- Onkohan tuolla kesämökillä käynyt varkaita, kun ne kertoivat ostaneensa uuden peräprutkun.
- No ei poliisit kyllä pillien kanssa keskellä yötä sen takia aja. Rauhoitu nyt.
- Jos vaikka naapuri on saanut sydänslaakin, kun sitä on viime aikoina ahdistanut. Ei, se ajoi sen risteyksen ohi. Niin tai jos joku on pudonnut veneestä.
- No meillehän siitä olisi ensimmäiseksi ilmoitettu, koska sinä osaat elvyttää ja meillä on järven nopein vene. Ei se varmaan mitään...
- Nyt loppui ääni, eikä valoja enää näy. Mihinkähän se meni.
- Tules nyt nukkumaan, kyllä se asia sitten huomenna selviää.
- Niin, mutta uni ei tule, jos jotain kauheaa..... kun ei täällä koskaan tapahdu mitään.

Nimim. Sivusta seurannut

VARMEMPAA SÄHKÖÄ

Päijälän seudulla on alkanut kauan kaivattu uudistus. Sappeentien varressa kaivetaan sähkökaapeleita maahan, jotta päästään eroon myrskyissä katkeavista ilmajohdoista. Alkuperäiseen suunnitelmaan on lisätty kylän ydinalue. Muilla suunnilla parannetaan kauko-ohjattavaa automatiikkaa, kertoo sähköyhtiö Elenian rakennuttamisen yksikön päällikkö Jukka Laakso.

Elenian suunnitelmissa on laittaa sähköä maakaapeleihin vuosittain 3 000 kilometriä ainakin 2028:aan asti. Vuositavoite kattaa noin viisi prosenttia koko verkostosta, jota yhtiöllä riittää Karkkilasta Hailuotoon, yhteismitaltaan puolitoista kertaa maapallon ympäri.

Uudistustyö aloitettiin taajamista. Päijälän tapauksessa oli ensin saatava uuteen malliin Kuhmoisten kirkonkylän sähköt ja Tampereentien varsi.

Mitään tarkkaan määritelmää ei ole sille, mihin asti maakaapeli vedetään. Laakson mukaan koronapandemia on hiljentänyt arvostelua siitä, että rakennetaan ”kuoleviin kyliin”. Parempi verkko on tärkeä myös vapaa-ajanuskaille. Sähköyhtiön mittareissakin on näkynyt, miten mökeillä tehdään etätöitä ja vietetään entistä enemmän myös vapaa-aikaa.

Laakson mukaan Elenia ei tavoittele uudistuksella pikavoittoja. Maakaapelien on laskettu kestävän ainakin 40 vuotta, ja kustannukset peritään vähitellen asiakasmaksuissa. Valtion tukea ei sähköverkoston kohentamiseen tule toisin kuin tietoliikenneyhteyksien maakaapelointiin.

Yhtiölle kertyy säästöjäkin, kun monet huolto- ja korjaustyöt jäävät pois. Korvauksia ei tarvitse maksaa, kun sähkökatkokset vähenevät. ”Niitähän on Päijälän suunnalla ollut aika paljon”, tunnustaa Laakso. Hyvitysten kokonaismäärä on liikesalaisuus.

Pelloilta teiden varsiin

Maakaapeli pyritään asentamaan pääosin kyläteiden varsiin. Näin saadaan sähköpylväät pois metsistä ja peltojen keskeltä, missä ne ovat haitanneet alkutuotantoa. Laakson mukaan ratkaisut ovat Päijälässä löytyneet ilman isompia ongelmia.

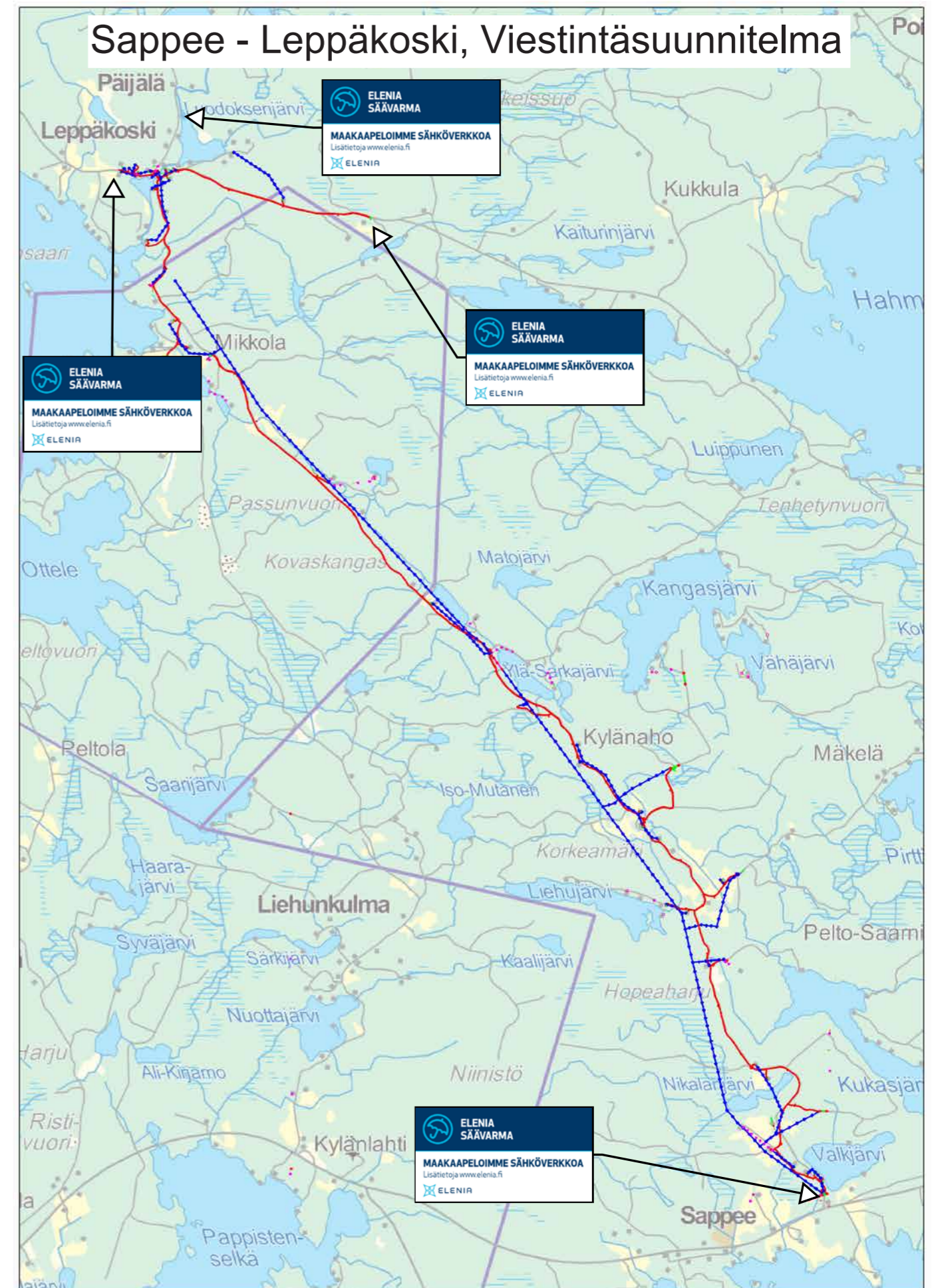
Elenia on vastikään ottanut käyttöön asiakasviestintäpalvelun. Maanrakennuksesta vastaavat aliurakoitsijat pystyvät tiedottamaan tekstiviestillä maanomistajille, että ovat kohta tulossa heidän maille.

Yhtiön kotisivuilla on ajantasaiset, kohteittaiset kartat (ks. seuraava sivu), joissa kerrotaan Säävarma-projektin työvaiheesta. Niillä kartoilla ei vielä pallukkaa kirkonkylän, Päijäläntien tai Orivedentien suuntaan. Laakson mukaan tarkoitus on pärjätä kauko-ohjattavilla pylväskatkaisijoilla, joiden avulla saadaan sähköä tarvittaessa toisesta suunnasta. Pukarankulmalle tulee kaapelointia Isojärven kansallispuistosta päin.

Kartan mukaan meneillään on kohde Sappee–Leppäkoski: 30 kilometriä ja 11 puistomuuntamoaa. Välittömäksi asiakasmääräksi ilmoitetaan 85. Laakson mukaan työn pitäisi olla valmis lokakuun lopussa. ”Maasto on kyllä kivisempää kuin urakoitsija odotti. Sitä paitsi rallin aikana työt on keskeytettävä.”

Tarpeettomiksi jääneet sähköpylväät poistetaan ensi talven aikana.

Teksti ja kuvat: Merja Åkerlind

SYKSY ON SÄILÖNNÄN AIKAA

Pikaopas säilöntään Marttojen tapaan

Kun säilöt itse, tiedät varmasti, mitä säilykkeesi sisältävät. Säilönnällä pyritään estämään ruoka-aineiden pilaantuminen, haitalliset väri- ja rakennemuutokset ja säilyttämään ravintoarvo mahdollisimman hyvänä. Säilöntä on myös mukavaa ja palkitsevaa. Ohessa muutamia säilöntä- ja Marttojen ”ohjekirjasta”.

Etikkasäilöntä

Etikkasäilönnässä etikasta, vedestä, sokerista ja mausteista keitetään mausteliemi, jolla peitetään säilönnän vihannekset tai kasvikset. Vaihtelua ja lisäaromia säilykkeisiin saadaan mausteista, joista yleisimmin käytettyjä ovat pippurit, neilikka, inkivääri ja kaneli. Kurkuille sopivat viinimarjanlehdet, piparjuuri ja tillin kukinnot.

Tavallisimmin säilöntään käytetään väkiviinaetikkaa, joka sisältää 10 painoprosenttia etikkahappoa. Viinietikat ovat aromaattisempia ja niiden etikkahappopitoisuus on 5–7 painoprosenttia. Ne ovat kalliimpia kuin väkiviinaetikka. Kaupoissa on erilaisia säilönteitä, joissa on valmiina säilöntäaineet ja mausteet. Saatavana on myös valmiiksi maustettua väkiviinaetikkaa, johon säilönnän aineksen lisäksi tarvitaan vain vettä ja suolaa.

Hapansäilöntä

Hapattaminen eli fermentointi on säilöntätapa, jossa muodostuu maitohappobakteereita, jotka saavat aikaan käymisen ja estävät haitallisten mikrobien kasvun. Hapattaminen on edullista, se ei vie energiaa eikä edellytä kalliita pakkausmateriaaleja. Lisäksi hapattamisessa ruoan ravintoarvo säilyy, kun tuotetta ei kuumenneta.

Hapansäilöntä perustuu maitohappobakteerien aikaansaamaan käymiseen, minkä seurauksena tuotteen pH laskee ja haitallisten mikrobien toiminta estyy. Maitohappobakteereita on luonnostaan kaikkialla ja niiden ravinnokseen käyttämiä sokereita vapautuu kun kasvien soluseinät rikotaan pilkkomalla tai raastamalla.

Maitohappobakteerit vaativat tietyt olosuhteet, jotta ne pystyvät nopeasti muodostamaan maitohappoa. Tarvitaan riittävästi käymiskykyisiä sokereita, käymiselle otollinen lämpötila, hapettomat olot ja hyvä hygienia. Käytettävien kasvien on oltava laadultaan hyviä ja puhtaita, multaiset kohdat ja vioittuneet osat on poistettava. Suola (10–15 g/kg) estää säilykkeen pilaantumisen siihen asti kunnes pH on riittävän alhainen.

Hapansäilykkeet edellyttävät tekijältään huolellisuutta ja asiaan paneutumista. Hapankaalin valmistuksella voi hyvin aloittaa, sillä kaalin hapattaminen onnistuu varmimmin.

Umpiointi

Umpiointi oli ennen pakastusta yleinen tapa säilöä marjoja, hedelmiä ja kasviksia. Työssä käytettiin erityistä umpiokattilaa ja kumirenkailla ja jousilla varustettuja umpiotölkkejä.

Umpioinnissa kuumennus tuhoaa pieneliöt ja tiiviisti sulkeutuva kansi estää uusien mikrobien pääsyn säilykkeeseen. Kuumennuksen aikana syntyvä vesihöyry työntää ilman pois tölkestä, jolloin alipaine sulkee kannen tiiviisti.

Umpiointi onnistuu hyvin ilman erikoisvälineitäkin. Tarvitaan vain iso kattila ja twist-off-kansilla suljettavia lasitölkkejä, joita moneen talouteen kertyy kaupan säilykkeistä ja vauvanruoista. Tölkkejä voi myös ostaa taloustavara-kaupoista. Twist-off-kannessa oleva muovitiiviste sulkee kannen tiiviisti. Sen on luonnollisesti oltava ehjä ja puhdas.

Sokerisäilöntä

Hilloon käytetty sokeri on tärkeä tekijä säilyvyyden kannalta. Sokeri sitoo suurimman osan marjojen vedestä ja näin homeiden, hiivojen ja bakteereiden toiminta estyy. Hillon keittämisen aikana kuumuus ja marjojen happo pilkkovat sakkaroosia fruktoosiksi ja glukoosiksi, jolloin syntynyt glukoosin ja fruktoosin seos eli inverttisokeri sitoo vielä enemmän vettä kuin pelkkä sakkaroosi.

Lähteet: www.martat.fi, tekstin koostanut: Mirikka Lempiäinen

HELPPO HAPANKAALI

1 kg kaalia
1 rkl suolaa
2–3 puristettua valkosipulinkynttä
1 chili
vettä

Pilko tai raasta kaali pieneksi silpuksi. Sekoita suola, valkosipuli ja hienonnettu chili huolellisesti kaalin joukkoon syvässä astiassa, esimerkiksi isossa säilykepurkissa. Painele ja murskaa kaalia perunanuijalla, kunnes siitä irtoaa hieman nestettä. Lisää vettä niin, että kaali peityy kokonaan.

Peitä liinalla ja anna käydä huoneenlämmössä 3–4 päivää. Laita käynyt hapankaali jääkaappiin ja sulje kansi tiiviisti.

Joukkoon sopii hyvin myös pieni määrä porkkanaa raastettuna.

Tämä hapankaali säilyy jääkapissa noin puoli vuotta.

SÄILÖTYT KURKUT

1 kg avomaankurkkua

Liemi:

6 dl vettä
2½ dl väkiviinaetikkaa
1½ dl sokeria
2 rkl suolaa
1 tl sinapinsiemeniä
1 tl kokonaisia neilikoita

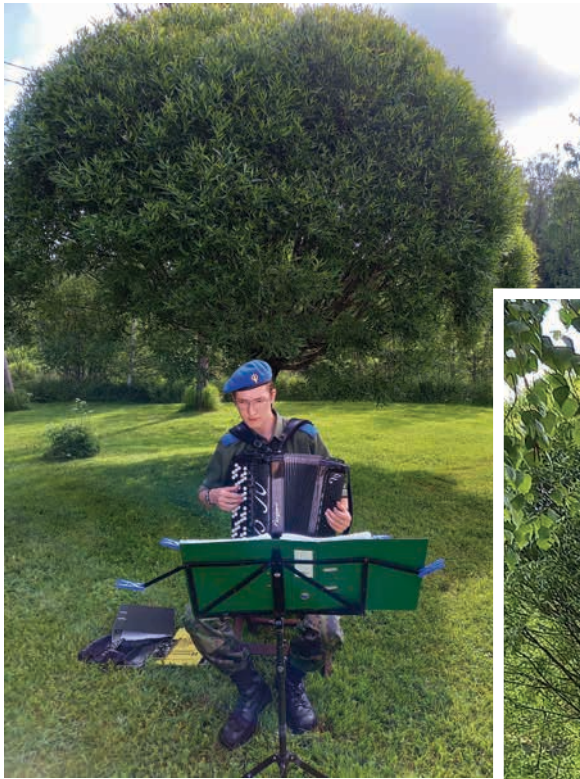
Mausteet:

10 mustaherukanlehteä
2 tillinoksaa
2 sentin pala tuoretta piparjuurta lastuina
½ rkl kokonaisen pippureiden sekoitusta (musta- valko- ja roseepippureita)

Pese kurkut ja viipaloi ne joko pitkittäin tai poikittain. Lado kurkkuviipaleet ja valitsemasi mausteet puhtaisiin purkeihin. Kiehauta mausteliemi ja kaada se kurkkujen päälle. Jäähdytä kurkut, sulje kannet ja säilytä kylmässä. Säilötyt kurkut saavat maustua ainakin viikon viileässä.

Ohjeet napattu: meillakotona.fi
Kuva: pexels.com

PITKÄ KUUMA KESÄ, VIISAAT ISTUIVAT VARJOSSA

PÄIJÄLÄ

Kylä virran varrella

www.paijala.fi

*Haluatko osallistua lehden tekoon, tai onko sinulla kenties juttuidea?
Ota yhteyttä **Ulla Lahtiseen: ullalah48@hotmail.com***